

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/27/2017
Identifikačné číslo spisu: 2205202467
Dátum vydania rozhodnutia: 19.03.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:2205202467.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Ing. A. T., bývajúceho v D., 2/ V. T., bývajúcej v R., 3/ S. T., bývajúceho vo S., 4/ O. Z., bývajúcej v G., 5/ C. P. bývajúcej vo S., zastúpených JUDr. Magdalénou Farkas, advokátkou so sídlom v Bratislave, Staromlynská č. 30, proti žalovaným 1/ Ing. V. R., bývajúcemu v N., 2/ G. R., bývajúcemu v N., 3/ MUDr. L. R. bývajúcej v N., zastúpenými JUDr. Helenou Buzgóovou, advokátkou so sídlom v Dunajskej Stredě, Alžbetínske námestie č. 2, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 5 C 40/2005, o dovolaní žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 20. apríla 2016 sp. zn. 11 Co 214/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Rozsudkom z 30. septembra 2014 č.k. 5 C 40/2005-452 Okresný súd Dunajská Streda (ďalej len „súd prvej inštancie“) určil, že a/ žalobcovia 1/ až 3 sú v podieloch po 1/3 spoluvlastníkmi nehnuteľností v katastrálnom území N. zapísaných na liste vlastníctva č. XXX ako parcela č. 402/22 - orná pôda vo výmere 9694 m² a parcela č. 404/14 - ostatná plocha vo výmere 190 m², b/ žalobca 4/ je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti v katastrálnom území N. zapísanej na liste vlastníctva č. XXX ako parcela č. 402/21 - orná pôda vo výmere 1118 m², c/ žalobca 5/ je výlučný vlastník nehnuteľností v katastrálnom území N. zapísaným na liste vlastníctva č. XXX ako parcela č. 402/20 - orná pôda vo výmere 41 m² a parcela č. 402/23 - orná pôda vo výmere 7452 m², d/ o trovách konania rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení uviedol, že žalobcovia opodstatnene v žalobe uviedli, že žalovaní nie sú vlastníkami sporných nehnuteľností. Nepreukázali totiž splnenie podmienok vydržania sporných nehnuteľností v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka. Tvrdenie držiteľa o tom, že mu vec patrí a že s ňou nakladal ako s vlastnou, musí byť podložené konkrétnymi okolnosťami a toto jeho presvedčenie musí byť po celú vydržaciú dobu dôvodné. Otázku, či je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, treba posudzovať objektívne, nestačí preto len subjektívne presvedčenie držiteľa. Pre vznik držby právnych predchodcov žalovaných bolo nevyhnutné naplnenie dvoch predpokladov: vôľa s vecou nakladať ako s vlastnou a faktické ovládanie veci. Keďže žalovaní, ako to

preukázali výsledky vykonaného dokazovania, nepreukázali nimi tvrdenú dobromyseľnosť držby, nebolo už potrebné skúmať splnenie ďalších podmienok vydržania, lebo tieto podmienky musia byť vždy splnené kumulatívne. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

2. Na odvolanie žalovaných Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 20. apríla 2016 sp. zn. 11 Co 214/2015 napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny. V odôvodnení uviedol, že súd prvej inštancie v potrebnom rozsahu zistil skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správny skutkovým zisteniam a vec následne správne právne posúdil. Odvolací súd sa stotožnil aj s dôvodmi rozhodnutia, preto v podrobnostiach na ne odkázal (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Dodal, že žalovaní v odvolaní neuviedli žiadne nové relevantné skutočnosti, s ktorými by sa súd prvej inštancie nebol riadne vypořiadal, a ktoré by boli spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku. Žalobcovia mali naliehavý právny záujem na požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p., pretože k sporným nehnuteľnostiam bolo v katastri evidované dvojité vlastníctvo, ktoré doporučila vyriešiť súdnou cestou aj správa katastra. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 4 O.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní dovolanie „z dôvodov uvedených v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP“. Poukázali na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nespravodlivé a spočíva v nesprávnom právnom posúdení. Podľa ich názoru v priebehu konania dostatočne preukázali oprávnenú držbu ich právnych predchodcov k sporným poľnohospodárskym pozemkom. Tieto pozemky im boli pridelené, zaplatili za ne prídellovú cenu a následne ich obrábali. Žiadali preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu (a tiež rozsudok súdu prvej inštancie) zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie, alebo zmeniť v ich prospech.

4. Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu žiadali dovolanie odmietnuť alebo zamietnuť. Nesúhlasili s názorom žalovaných o nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom, lebo odvolací súd rozhodol v súlade s platnou právnou úpravou a rozhodnutie aj správne odôvodnil. K námietke žalovaných týkajúcej sa odklonu od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu uviedli, že žalovaní neuviedli, od konkrétne ktorých rozhodnutí dovolacieho súdu, predstavujúcich ustálenú prax dovolacieho súdu, sa odvolací súd v danom prípade odklonil.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania,

vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania v CSP nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti dovolania - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch (1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „ÚS“, ide o odkaz na rozhodnutie ústavného súdu príslušnej spisovej značky)].

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

11. Žalovaní vyvodzujú prípustnosť ich dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

12. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu určitej právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

13. Pokiaľ dovolateľ v takom dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; v opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 14/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 141/2017; pozri tiež Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str.1382).

14. Dovolací súd k predchádzajúcim bodom poznamenáva, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 149/2017 (v zmysle ktorého ak „dovolateľ prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, t.j. odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, potom mal v dovolaní výslovne uviesť, od ktorých rozhodnutí dovolacieho súdu predstavujúcich ustálenú súdnu prax sa odvolací súd pri riešení právnej otázky, od ktorej záviselo jeho rozhodnutie, odklonil“) bolo napadnuté ústavnou sťažnosťou, ktorú odmietol Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením z 8. marca 2018 sp.

zn. II. ÚS 134/2018.

15. V danom prípade žalovaní v dovolaní uviedli všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým podľa ich názoru došlo v konaní pred prvoinštančným a odvolacím súdom, avšak neoznačili konkrétne rozhodnutia dovolacieho súdu vyjadrujúce právne názory, od ktorých sa odvolací súd odklonil a zaujal iný právny názor, než aký zodpovedá ustálenej rozhodovacej praxi najvyššieho súdu.

16. Vzhľadom na to, že dovolanie neuvádza spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (pozri tiež body 12. a 13. tohto uznesenia dovolacieho súdu), konkrétne z čoho dovolateľa vyvodzujú prípustnosť ich dovolania, dospel odvolací súd k záveru, že na podklade takéhoto dovolania nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

17. Najvyšší súd odmietol procesne neprípustné dovolanie žalovaných podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

18. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.